

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н. Добринка Лукова Тодорина, член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ от гл.ас. д-р Александър Иванов Ранев по Професионалното направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по науки за образованието и изкуствата, в ДВ. бр. 24 от 17.03.2023г.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Гл. ас д-р Александър Ранев е представил списък на публикациите си за реализираната научноизследователска и педагогическа дейност, както следва: 2 самостоятелни монографии; 4 самостоятелни статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 4 статии и доклади, публикувани в реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в рецензирани колективни токове; 3 самостоятелни студии, публикувани в реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в рецензирани колективни токове и 1 публикувана глава от колективна монография. Публикациите са представени коректно и точно. В съответствие са с минималните национални изисквания за явяване на конкурс за академичната длъжност „доцент“.

Посочени са и 5 участия в конференции, от които 4 със секционни доклади и 1 с постер. Кандидатът за доцент участва в 14 научни проекта – 13 като член и 1 като ръководител на проект.

От автобиографията става ясно, че гл. ас. д-р Александър Ранев упражнява в Софийския университет дейности в следните области:

Педагогика, Възпитание, Обучение, Социална педагогика, Социализация, Образование. Преподавател е по основни дисциплини: Педагогика, Теория на възпитанието, Мениджмънт на класа, Социално-педагогическа работа в училище, Работа с деца с предизвикателно поведение. Ръководител е на практиката на студенти от специалност: Социална педагогика.

Други негови активни са: участие във възпитателни, педагогически и психологически дейности в Защитено жилище ЗАЕДНО и във Фондация „Партньор-България“. Има отношение и към Специалната педагогика, тъй като е работил и с деца със специални образователни потребности. Във връзка с провеждането на практически обучение на студентите от специалност „Социална педагогика“ Александър Ранев осъществява взаимодействие с редица институции и организации.

Дисертацията му е на тема: “Учителят като мениджър на класа“, която беше компетентно разработена и защитена (бях негов рецензент и мога да твърдя това).

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Научните приноси в публикациите, представени за участие в настоящия конкурс, имат теоретичен и практико-приложен характер. Те, както подчертава самият кандидат за доцент, се съсредоточават в няколко взаимосвързани научни области, които са в пълно съответствие с обявения конкурс, по посоченото професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието). Общото между приносите е осъществяването на връзка и приемственост между старо и ново познание, между теоретични анализи и практически решения (благодарение на отличната теоретическа подготовка на автора и богатия му практически опит), както и откриването на актуална интерпретация на нови подходи, теории, хипотези, методики, принципи, методи и форми на

образователна дейност с акцент върху възпитателните аспекти. Могат да бъдат очертани следните по-важни приноси в творческата продукция на Александър Ранев:

1. **Структуриран е съвременен образователен подход за позитивно ориентирано възпитание и подкрепа**, който се основава на идеите, стратегиите, методите, работни инструментариуми за прилагане в практиката и дадени конкретни примери за решение, които са полезни за специалисти в различните сфери на работа с деца, учители, възпитатели, социални работници, училищни психолози и родители. Авторът е категоричен, че за постигането на трайни и устойчиви резултати във възпитателната работа е необходим именно такъв цялостен подход за поведенческа подкрепа и възпитание. **Представя се модел за работа с деца с предизвикателно поведение**. В основата е идеята за позитивен подход при работа с деца с предизвикателно поведение.
2. **Систематизиран е модел за процесуалното и инструментално прилагане на подхода за Позитивна подкрепа**. Той е обоснован чрез провеждането на количествено и качествено изследване. Това осигурява надеждност и обективност на създадения модел, както и гаранция за приложимост в практиката. Приложната насоченост на модела се осигурява и чрез представените множество казуси и примери от практиката в работата по случай с цел онагледяване, изясняване и обосноваване на теоретичното съдържание.
3. **Обобщаване и систематизиране на теоретико-практическите измерения на възпитателните и педагогически идеи на Петър Дънов, изследване на тяхната проекция в днешната педагогическа реалност**. За целта е използван богат инструментариум: анализ на литература от съвременниците на Дънов и от съвременни автори, фокус групи, наблюдения. На тази основа Александър Ранев обосновава нова педагогическа система в българското образователно пространство с очертаване на основните понятия, философски рамки, целите, принципите, методите, както и някои спорни и неизяснени въпроси. Авторът с основание определя, че това изследване е първото качествено изследване по тази тема, като резултат от него е структурирането и систематизирането на този български модел, познат като Слънчева педагогика, Слънчево възпитание, Педагогика на Петър Дънов.
4. **Поставен е акцент върху измеренията на неформалното образование в рамките на приложението на модела за Слънчевата педагогика**. Приносните моменти са спрямо сферите на здравното и физическото, естетическото, трудовото, нравственото възпитание. Поставя се акцент и върху неформалното учене и възпитание в Слънчевата педагогика. Разгледани са и трудове с възпитателна насоченост на последователи на Петър Дънов, което разширява обхвата на направеното изследване и го обогатява с нови факти.
5. **Представени са специфични стратегии за подкрепа, особености на ролевите взаимодействия между възпитател и потребител, очергани са основни подходи в екипната и индивидуалната възпитателна работа**. Аргументирана е важноста на ролята на възпитателя и съдържателните измерения на неговия професионален профил.
6. **Основателно Ранев подчертава, че за първи път у нас се разглеждат процесите и дейностите в социалните услуги през призмата на неформалното образование в подкрепа на личностното развитие на потребителите**. Описани са характерните форми на неформалното образование: продължаващо обучение, професионални и образователни курсове, тренинги и др. за усвояване на социални

умения и умения за самостоятелен живот на младите хора, напуснали домовете за деца, лишени от родителски грижи.

7. Важно място се отнежда на **разглеждането на медиацията не само като способ за решаване на спорове и конфликти, но и като възпитателен метод**, тъй като чрез нея медиаторът поставя и съществува възпитателни цели. Основна цел е да се открият ключови компетенции за прилагане на медиацията при работа с деца и младежи на основата на проведено анкетно проучване с учители и социални педагози.

8. Ранев с основание обръща внимание на **прилагането на медиацията в социалната услуга „Наблюдавано жилище“**. Акцентира се на необходимостта от по-различен контекст в нейното разбиране и прилагане. Представят се типични възпитателни и образователни практики по-конкретно в „Наблюдавано жилище ЗАЕДНО“.

9. **Представя се теоретико-приложен модел и конкретни насоки на работа с деца с поведенчески затруднения**. Разгледани са характерните цели, причини, форми на работа. **Описана е и методика за работа по случай, процес на оценка, изграждане на план за подкрепа**. Посочено е и кога, при какви обстоятелства и по какъв начин е необходимо прилагането на физическо усилие от специалистите за осигуряване на безопасността на детето и/или на околните.

10. **Представени са съдържателни и практически измерения на мениджмънта на класа като работна (физическа) среда**. Присъстват основните подходи в разбиранията за съдържателните измерения на работната среда – време, пространство, хигиена, екология, документация. Дадени са и конкретни практики за подобряване на климата в класната стая, което се отразява благоприятно и върху качествата на учебно-възпитателния процес.

11. **Изследвана е и класната символика, както и нейните възпитателни измерения в рамките на организационно-управленските дейности на учителя в класа**. Представят се и съдържателните характеристики на символната среда – функции, типология, значение, както и примерни практики от българските училища.

12. **Установени са общите нагласи на студентите от III и IV курс от специалност „Социална педагогика“ за продължаващо образование и кариерно развитие в социално-педагогическата сфера**. Очертават се насоки за подобряване качеството на обучението и оптимизиране на учебното съдържание в магистърските програми към специалността „Социална педагогика“, както и удовлетворяване необходимостта от квалификация и мотивирани кадри.

III. **Препоръки**: В бъдеще Александър Ранев: 1) да продължи изследвания и анализи по Мениджмънт на класа – например за функции на учителската професия и качества на учителя; 2) да разработи технология за изграждане на компетентности у студентите за ефективна дейност с учениците – например за емпативно общуване.

IV. **Заключение**:

На основата на ясно откритите значими приноси моменти в научноизследователската и педагогическата дейност на гл. ас. д-р Александър Ранев и проявите от него компетентности за теоретичен анализ и синтез, оригинални изследователски търсения, богати количествени и качествени изследвания, утвърдените изяви при работа със студентите и в цялостния живот на Факултета по науки за образованието и изкуствата, давам с убеденост положителна оценка на Александър Иванов Ранев за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Дата: 15.06.2023г.

Член на научно жури:
проф. д-н Добринка Годорина

